

Örvendetesen sok megfigyelés futott be a november 17 -i okkultációról. Mint ismeretes, a Vénusz elfedte a Szigma Sagittarii-t /Nunki/. A jelenség legjobban Közép-Európából /így hazánkból is/ és a Közép-Keletről volt megfigyelhető. Ritka szerencse, hogy a rossz őszi időjárás ellenére 17-én ország-szerte derült volt az égbolt. Ez annál is inkább értékelendő, mivel a fogyatkozás előtt és után is meglehetősen rossz volt az időjárás! Így - a helyenként kissé nyugtalan légkörtől eltekintve - kedvező megfigyelési viszonyok között születtek az észlelések.

A fogyatkozás idején a Vénusz $-4,1^m$ fényességű, $27''$ látászó átmérőjű és 46%-os fázisú volt. A csillag a bolygó sötét pereménél tűnt el. Az eltűnés helyét 15-en jelezték rajzban vagy szövegben. Ezek alapján a belépés $+45^\circ$ -nál történt, míg a kilépés $+15^\circ$ -nál. A belépésről készült észlelések /igen/ pontosan megegyeznek, s csupán két észlelőnél szerepel más érték $+55^\circ$ és $+80^\circ$ /. A kilépés helyének meghatározásánál már nagyobb bizonytalanság figyelhető meg. Az, hogy itt nagyobb volt az adatok szórása, az a Nunki vératlan feltűnése-nek és a bolygó erős, zavaró fényének tudható be. Az eltérések a becsléseknél most is $20^\circ - 40^\circ$ közé/.

Ellentétben a Hold-okkultációkkal, ezt a jelenséget külön érdekessé tette az a tény, hogy a Vénusz légköre miatt a csillag csak fokozatos halványodás után tűnt el /illetve fokozatos fényesedés után tűnt fel a bolygó első oldalán/. Sajnos az észlelők közül nem mindenki részesült abban az élményben, hogy ezt a jelenséget is megláthassa. A leírásokban csak 14-en említették, hogy sikerült észlelni a fényesség-változást.

/Akik ezt nem látták vagy kis átmérőjű műszerekkel, vagy gyengébb optikájú távcsővel követték végig a jelenséget/. A pozitív megfigyeléseken belül is jelentős különbség tapasztalható: annak megfelelően, hogy ki milyen átmérőjű és minőségű műszerrel végezte a mérést, az elhalványodásra különböző időadatok adódtak, 0,4 s-től 8,8 s-ig. Egy észlelő /Orha Zoltán/ említést tett arról is, hogy a Nunki fénycsökkenése nem volt egyenletes. Megfigyelése szerint: "Gyors fénycsökkenés a fedés első pillanataiban, majd egy "enyhébb" szakasz, kb. kétszer annyi ideig, mint a kezdeti meredek rész; végül egy gyors halványodás, feleannyi ideig, mint az első szakaszban".

A kilépő Nunki fokozatos fényesedését - a fent már említett zavaró okok miatt - még kevesebben észlelték, mindössze öten. /Csaba, Fodor, Szútor, Baranyi és Majdisz/. Ezek alapján a fényesedés kb. 10 s-ig tarthatott, és valószínűleg fokozatosan történt, mivel ettől való eltérést senki sem említett:

A be- és kilépés pontos időadatainak meghatározása nem lehetséges. Ennek több oka is van; egyrészt nem egyforma teljesítőképességű műszerekkel történtek a megfigyelések, másrészt a beküldött adatok pontossága sem teszi ezt lehetővé. Annyi azonban így is megállapítható, hogy a nyugatabbra lévő észlelők a jelenséget hamarabb megpillanthatták. Pl. a budapesti és a leninvárosi adatok alapján a két megfigyelőhelyen az okkultáció kb. 4 s-os időkülönbséggel zajlott le, ami nagyon jól megközelíti a valódi értéket.

Összességében a Vénusz - Szigma Sagittarii okkultáció észlelése sikeresnek és eredményesnek mondható. Ez az észlelők aktivitásának és a lehetőségekhez mért pontos adatszolgáltatásnak köszönhető. Így ezúton szeretném megköszönni mindenkinek az aktív közreműködését és kérem azokat az észlelőket, akik fotózták a jelenséget, de a beküldési határidőig nem hivták elő a filmet /és azokat is, akik ugyan vizuális megfigyelést végeztek, de valamilyen okból eddig még nem küldték el azok jegyzőkönyvét nekem/, postázzák eredményeiket címemre. Ez segítené a további feldolgozást.

ÉSZLELŐK	MŰSZER/EK/
Baranyai Zsolt /Leninváros/	15 T
Berente Béla /Kocsér/	12 T
Csaba László /Sülysáp/	15 T; 25 T
Dalos Endre /Bóly/	7 L; 10,8T
Dalos Tibor /Bóly/	7 L; 10,8T
Dömény Gábor /Kajdacs/	10 T
Farkas Csaba /Balatonszárszó/	10 T
Fodor Antal /Sülysáp/	15 T; 25 T
Gesztési Albert /Vác/	6,3L
Gombás Géza /Kaposvár/	20,3T
Hevesi Zoltán /Kaposvár/	5,4L
Hoffman János /Pécs/	12 T
Iskum József /Budapest/	6,3L
Katona Ernő /Pécs/	12 T
Keszthelyi Sándor /Pécs/	12 T
Orha Zoltán /Budapest/	10 L; 30 L
Padlovics Tamás /Leninváros/	6,3L
Mátis András /Budapest/	6,3L
Mizser Attila /Budapest/	10 L; 30 L
Majdisz István /Békéscsaba/	6,3L
Murai Antal /Nádorladány/	5,6T
Nagy Sándor /Vác/	6,3L
Szász Mária /Budapest/	10 L; 30 L
Szokodi Attila /Leninváros/	6,3L
Szútor István /Leninváros/	15 T
Sajó Péter /Budapest/	5 L
Varga András /Bóly/	7 L; 10,8T
Vaskúti György /Vaskút/	20 T

ÖSSZESEN: 28 észlelő